

BOY UZUNLUĞUNUN TAHMİNİ

Boy, insanların fiziki yapılarının en önemli göstergelerinden birisi olarak kabul edilmektedir. Boy; genel beden büyüklüğünün ve kemik uzunluğunun da en önemli göstergelerinden bir tanesidir. Boy uzunluğu aynı zamanda hastalık veya yetersiz beslenmenin izlenmesinde ve ağırlığın yorumlanmasında da önem taşımaktadır.

İnsanların fiziksel tanımlamaları yapılırken özellikle boyları belirtilir ve uzun ya da kısa olarak nitelendirilirler. Birçok bilim adamı da buradan hareketle, toplumlar içindeki genel yaygınlık yüzdelerini göz önüne alarak insan boyunu belirli ölçü limitleri içinde gruplara ayırmışlardır. Martin ve Vandervael'de bu noktadan hareketle boy uzunluğunu sınıflandırarak cüceden başlayarak dev olarak nitelendirdikleri boy uzunluğu ölçülerini kategorilere ayırmışlardır.

Martin ve Vandervael'in Boy Kategorileri

<u>Sınıflar</u>	Martin		Vandervael	
	<u>Erkekler</u>	Kadınlar	<u>Erkekler</u>	<u>Kadınlar</u>
Cüce	X-130	-	X-125	-
Çok Küçük	130-149.9	121-139.9	125-155	X-147.5
Küçük	150-159.9	140-148.9	155-161	147.5-152.5
Orta Altı	160-163.9	149-152.9	161.5-167.5	153-158
Orta	164-166.9	153-155.9	168-174	158.5-163.5
Orta Üstü	167-169.9	156-158.9	174.5-180.5	164-169
Büyük	170-179.9	159-167.9	181-187	169.5-174.5
Çok Büyük	180-199.9	168-186.9	187-200	174.5 üzeri
Dev	200-X	187-X	200-X	200-X

Toplumların fiziksel yapılarının tanımlanmasında büyük önemi olan boy uzunluğunun ölçülerek bir takım sonuçların elde edilmesi yaşayan toplumlar için rahatlıkla yapılabilmektedir. Bu toplumlarda boy, antropometri teknikleri kullanılarak rahatlıkla ölçülebilmektedir. Ancak arkeolojik kazı merkezlerinden kazılar sonucunda elde edilen iskeletlerden ya da Adli Tıp'ta karşılaşılan iskeletlerde boy uzunluğunu canlı bir bireyden ölçer gibi almak mümkün olmamaktadır.

Çünkü, iskeletler bırakın bir iskelet halinde olmayı, bazen ancak tek bir kemik olarak bulunabilmektedir. İşte belki de elde edilen bu kemikler dikkate alınarak, hem kazı merkezlerinde yaşamış olan insanların fiziksel yapıları hakkında hem de birey olarak bir iskeletin kimliklendirilmesinde bazı bilgilerin edinilmesi mümkün olabilecektir. Yukarıda da bahsedildiği gibi bizlere bu yapılar hakkında bilgi verecek özelliklerin en önemlilerinden birisi de boy uzunluğunun tahmin edilebilmesidir.

İskeletlerden boy uzunluğunun tahmin edilmesi ve hesaplanabilmesi için canlı bireylerin boy uzunluğunun hesaplanmasında kullanılan antropometri tekniklerinden farklı yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmacıların boy hesaplamalarında kullandıkları başlıca kemikler; femur (uyluk kemiği), tibia (baldır kemiği), fibula (iğne kemiği), humerus (pazu kemiği), radius (dirsek kemiği) ve ulna (ön kol kemiği)'dir. Tüm adı geçen bu kemiklerin yanı sıra clavícula (köprücük kemiği), metatarsal (ayak tarak kemikleri), metacarpal (el tarak kemikleri) ve vertebralar (omurlar)'dan da yararlanılarak boy hesaplamaları yapılabilmektedir. Bu kemikler içinde femur, tibia ve vertebralar boy uzunluğunda doğrudan etkili olan kemiklerdir.

Genellikle uzun femura sahip olan kimselerde boy da uzundur. Ancak bu demek değildir ki boy uzunluğu yalnız femur uzunluğuna bağlıdır. Çünkü boy uzunluğuna en çok etki eden kemik tibiadır. Bundan dolaydır ki uzun boylu kişilerde boy uzunluğu tibia uzunluğundan ileri gelmektedir. Boy ile adı geçen uzun kemikler arasında 0.80'e kadar çıkan yüksek bir korelasyon vardır

Araştırmacılar birçok toplum üzerinde çalışmalar yaparak, farklı toplumlar için farklı boy hesaplama formülleri elde etmişlerdir. 1800'ü yıllardan günümüze gelinceye kadar boy uzunluğunun saptanmasına yönelik alışmalar Adli Tıp'ta ve Antropoloji bilimlerinde yoğunlaşmıştır. Bu alışmalar iki yönde gelişmiştir. Bunlardan bir tanesi bütünlüğü bozulmamış iskeletleri temel alan Anatomik Yöntem, diğeri ise bütünlüğü bozulmuş iskeletlerin uzun kemiklerinden yola çıkarak matematiksel işlemlerin uygulandığı ve genellikle uzun kemiklerle boy arasındaki orantıdan yola çıkarak yapılan Matematiksel Yöntemdir.